

LAUDÁCIÓ
A SAPIENTIA ERDÉLYI MAGYAR TUDOMÁNYEGYETEM BOCSKAI ISTVÁN DÍJA
ORBÁN VIKTOR MINISZTERELNÖK ÚRNAK VALÓ ÁTADÁSA ALKALMÁBÓL

Tisztelt Miniszterelnök Úr!
Tisztelt akadémiai közösség!
Tisztelt hallgatóság!

Közel 10 esztendővel ezelőtt, valamikor a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem kezdetein, ahogyan nevezni szoktuk: „hőskorában”, az intézmény Rectori Hivatalának ma is helyet adó kolozsvári Bocskai-ház avató ünnepségén Magyarország akkori, és egyben jelenlegi miniszterelnöke, Orbán Viktor – minden bizonnyal azoknak a tamáskodóknak, kishitűeknek is válaszolva, akik a frissen alapított Sapientia Egyetem kapcsán kételkedve, lemondóan állították: Mire jó az intézményalapítás? Amúgy sem lesznek az egyetemnek oktatói és hallgatói, hisz egyre fogyatkozóban a magyar; kár a befektetett energiáért, értelmetlen, kinek szolgál ez a vállalkozás... – nos, Orbán Viktor akkor a következőket mondotta: „Ahol tó van, abban előbb-utóbb ott lesznek a békák is.”

Tisztelt Miniszterelnök Úr! Érdemes ma körbenéznie itt ezen az egyre nagyobb vizű, egyre terebélyesebb, marosvásárhelyi, csíkszeredai és kolozsvári erekből táplálkozó „tavon”; érdemes körbevennie tekintetét a mai ünnepi alkalmon részt vevő „oktató-békákon”, és „hallgató-békákon” (ez utóbbiak évről-évre, így az idei tanévben is mintegy hétszáz „golyával” lettek népesebbek...); érdemes, hisz a jószágot meglelégedéssel szemlélő gazda érzéseivel tudhatja, tapasztalhatja, láthatja, hogy akkor, az egykori intézményalapításkor igaza volt: valóban érdemes volt, s „ahol tó lett, ott azt igen szépen belakták a békák is.”

A mai ünnepi alkalommal, egy díj átadásához szolgáló laudációban Orbán Viktornak kétségtelenül igen sok államférfiúi, vezetői, emberi erényét méltathatnánk. A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem által alapított Bocskai István-díj átadásakor, az egyetemünkhöz kapcsolódó előbbi gondolatsor jegyében engedjek meg azonban nekem, hogy ezek közül itt most csupán kettőről beszéljek: a cselekvő elkötelezettségről, illetve az ehhez kapcsolódó hitről. Ma már mindannyian tudjuk, hogy csöppet sem túlzás azt állítani: Orbán Viktornak történelmi szerepe volt az önálló, magyar nyelvű, erdélyi felsőoktatás 21. századi visszaállításában, elindításában. A nemzeti közösségünk jövőjén is munkálkodó, a közösség iránti felelősségérzetre is nevelő Sapientia Egyetem és Partiumi Keresztény Egyetem ma is távoli ábránd, illúzió lehetne eme cselekvő elkötelezettség és határozottság nélkül. Akkor, amikor a '89-es romániai rendszerváltást követően már bő tíz esztendeje vég nélküli viták folytak mind az erdélyi magyar közösségen, mind pedig a szélesebb romániai politikai nyilvánosságon belül az önálló magyar felsőoktatás újraindításáról; akkor, amikor kétségbeejtően nem látszott a vége az önálló erdélyi magyar egyetemi oktatás körüli „iszapbirkózásnak” – nos, akkor Orbán Viktor volt az, aki az összes szakmai vitát és politikai zsákutcát felülíró határozottsággal mondotta: itt az ideje átvágni a gordiuszi csomót, s ha más ezt nem teszi, nem tette meg, itt az ideje megalapítani a magyar közösség által irányított, a magyar közösség szakmai és nemzeti céljait szolgáló tudományegyetemet. S ma, amikor eme két tavunkat, a két említett intézményt benépesítik a „békák”, amikor a két egyetemen mintegy háromezer magyar fiatal, valamint háromszáz főállású oktató alkot egyetemi közösséget – ma már jól látjuk a tizenegynéhány esztendővel ezelőtti elkötelezett cselekvőkészség súlyát és jelentőségét.

Nagy formátumú, meghatározó politikusok, államférfiúk sajátja, hogy a cselekvés és elkötelezettség mögött mindig meggyőződés, hit húzódik. Úgy gondolom, hogy a most átadásra kerülő Bocskai-díjon keresztül a Sapientia Egyetem akadémiai közössége eme hit előtt is fejet hajt. Orbán Viktor az az ember és az a politikus, aki valóban hitt és hisz az egységes magyar nemzetben, a magyar nemzet életerejében, a nemzetünk jövőjével kapcsolatos célokban és eszményekben. Ez a hit fejeződik ki abban, mikor a tamáskodók, a kétkedők, a bizonytalanok, az

Európában és a globalizációban való „feloldódásra” biztatók hangzavarában következetesen és megingathatatlanul vallja: Európa és a „glóbusz” attól lesz értékesebb, ha mi magunk nemzetként maradunk és értékes nemzet maradunk; és ez a hit fejeződik ki a Sapientia Egyetem életre hívásában és folyamatos támogatásában is. Tudom, és egyetemi tanártársaim nevében is mondhatom, hogy a hamarosan átadásra kerülő Bocskai István-díj az ebben a hitben, a nemzetünk értékében és jövőjében vetett hitben való közösségünk kifejeződése is.

Számunkra igen kedves és tisztelt lelkész kollegánk, egyébként a Sapientia Alapítvány jelenlegi elnöke mondotta néhány nappal ezelőtt a 2012. évi Európai Polgár díj átvételekor, hogy az ember élete csupán akkor lehet teljes, akkor lehet kerek egész, akkor lehet értelmes és hasznos, ha mindig egy kicsivel többet tesz annál, mint ami a kötelessége. A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Napja, az intézmény léte, a Bocskai-díj átadása kapcsán óhatatlanul felidéződött bennem ez a gondolat. Ha ugyanis megengedik a kevésbé ünnepélyes fogalmazásmódot, akkor azt kell mondanom, hogy Orbán Viktor Miniszterelnök Úr szűkebb „munkaköri leírásában” sem volt benne bő tíz esztendővel ezelőtt az egyetem a létrehozása, s bizonyára most sincs benne annak kötelező támogatása. S hogy mennyire nincs benne egy ilyen képzeletbeli miniszterelnöki munkaköri leírásban kötelező módon az önálló, erdélyi nemzeti egyetem ügye, arról néhány évvel ezelőtt és néhány éven keresztül a Sapientia Egyetemnek is volt alkalma megbizonyosodni... Orbán Viktor 2000-ben úgy gondolta, és tudjuk, most is úgy gondolja: vannak szűkebb kötelességeinken, s mi több, saját magunkon, saját életünkön is túlmutató feladataink, felelőségeink, tennivalóink; politikusi és emberi életpályája, eredményei bizonyítják, hogy ő maga is vallja: akkor élünk valóban értelmesen, szűkebb-tágabb közösségünk számára hasznosan, ha mindig egy kicsit többet teszünk és mindig kicsit többet merünk kötelezettségeinknél, ha mindig tudunk – egy régi erdélyi népi nyelvi fordulattal élve – „egy helyett kettőt ugrani.”

Tisztelt Orbán Viktor Miniszterelnök Úr! A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem által az Ön számára odaítélt Bocskai István-díj révén fogadja kérem a teljes akadémiai közösség elismerését és főhajtását azért, hogy mindig tudott és tud „egy helyett kettőt ugrani”, a cselekvőkészségért és következetességért, a közös nemzeti ügyeink iránti felelősségérzetért, s nem utolsó sorban a jövőnkbe és az erőnkbe vetett hitért. Ugyanakkor – Miniszterelnök Úr magamfajta sportrajongó embernek már önmagában is laudációt megérő sportszeretete jegyében, annak nyelvezetével szólva – az egyetem akadémiai közössége nevében biztosíthatom Önt, hogy eme hit, elkötelezettség és felelősségvállalás kapcsán az Erdélyi Magyar Tudományegyetemen soha nem a „hosszútávfutó magányosságát”, hanem az egymásrautaltságot, a védelemben egymást „kettőző”, építkezésben-támadásban egymásnak „jó labdákat adó” csapatszellemet fogja megtapasztalni.

A magyar történelem egyik fontos tanulsága: nagy politikusainknak rendszerint kevés idő állott rendelkezésükre terveik, elképzeléseik, ország-építő elgondolásaik megvalósítására. Talán a 21. század megadja nekünk azt a békét, amely a nyugodt építkezéshez szükségeltetik. Hisszük, hogy ebben az egész kárpát-medencei magyarság jövőjét szolgáló feladatvállalásban Orbán Viktornak megadatik a további szolgálat lehetősége.

Köszönöm szépen a figyelmet.

Kolozsvár, 2012. október 3.

Dr. Tonk Márton egyetemi docens
Dékán